

Kroniek van de geschiedschrijving in Westelijk Noord-Brabant

151

De Kroniek bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat besprekingen van publicaties over de West-Brabantse geschiedenis die meest tussen oktober 2006 en september 2007 zijn verschenen. De besprekingen zijn geschreven door redactieleden van *Jaarboek De Ghulden Roos*. Daarna volgt een overzicht van publicaties uit die periode. Het betreft uitgaven uit de werkgebieden van het Regionaal Archief West-Brabant, de gemeentearchieven van Roosendaal en Rucphen en het Historisch Regionaal Centrum Bergen op Zoom. Aan het overzicht gaat een lijst met bronvermeldingen vooraf. Het overzicht is alfabetisch gerangschikt op de achternaam van de auteur.

De bewoningsgeschiedenis van de Lievevrouwestraat

Jan Weyts schreef een boek over de ontwikkeling van de Lievevrouwestraat door de eeuwen heen. De Lievevrouwestraat is een van de bijzonderste straten in Bergen op Zoom. Niet voor niets kreeg het in 1994 de titel 'Mooiste straat van Nederland'. Ooit stonden hier Engelse kooplieden hun waar aan te prijzen tijdens de middeleeuwse jaarmarkten. De straat heeft diverse monumentale panden en heeft enkele belangrijke bewoners gehad, zoals de auteur Anton van Duinkerken. Aan het einde van de straat

staat de imposante Lievevrouwepoort, de enige stadspoort die Bergen op Zoom nog heeft. Jan Weyts heeft samen met zijn echtgenote Ria maar liefst 30 jaar onderzoek gedaan naar alle panden in de Lievevrouwestraat en hun bewoners. Op zich al bewonderenswaardig om dat zolang vol te houden en om vervolgens de grote hoeveelheid gegevens te verwerken in een leesbaar boek. De oudste verkavelingen en de geschiedenis van de huizen en hun bewoners worden besproken, evenals de bouwactiviteiten als gevolg van economische bloei, oorlogen, subsidies en ontploffingen. Hiermee krijgt men niet alleen een indruk van de bewoningsgeschiedenis van de Lievevrouwestraat, maar gelijk ook een aardig overzicht van de geschiedenis van Bergen op Zoom aan de hand van deze straat.

De bouwhistorie in relatie tot het gebruik en de eigendomssituaties worden per huis beschreven. Een bijzondere plaats is ingeruimd voor boedelinventarissen, die een beeld geven van de bewoners, de indeling en het gebruik van de huizen. Het boek kan tevens als naslagwerk worden gebruikt aangezien er lijsten van eigenaren, (onder)huurders en bewoners zijn opgenomen. Dit onderzoek naar eigenaren en boedelinventarissen is door Ria Weyts verricht. Hiermee heeft zij een substantiële en interessante bijdrage geleverd, immers men krijgt een goed beeld van de mensen die hier gewoond hebben en vaak ook van hun beroep dat ze aan huis uitoefenden.

Jan Weyts geeft met dit boek een uniek beeld van deze straat en zijn bewoners, waarmee de geschiedschrijving van Bergen op Zoom een grote dienst is bewezen. Stichting Stadsherstel was bereid om als uitgever van het boek op te treden. Jan Weyts is restauratie-architect en draagt actief bij tot het behoud van historische panden. Zo neemt hij ook initiatieven om historisch markante panden door reconstructie in het stadsbeeld van Bergen op Zoom terug te brengen.

Y. K.

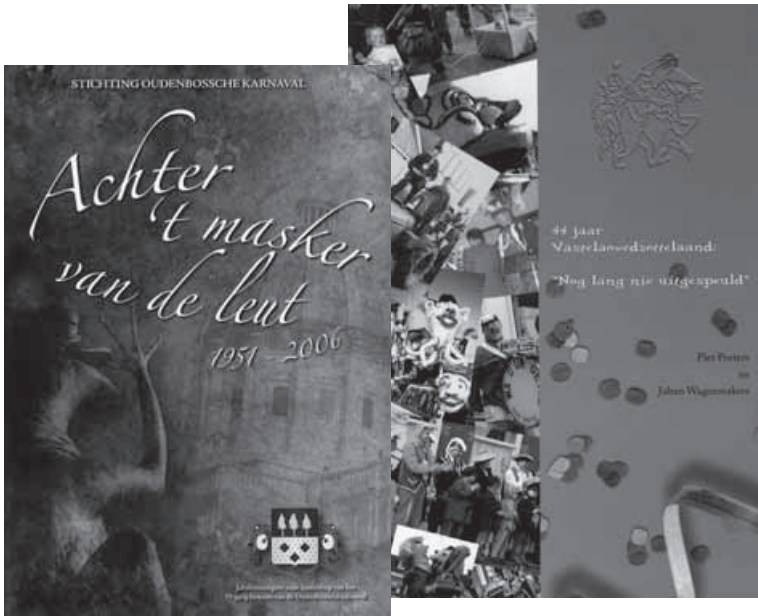
Jan Weyts, De Lievevrouwestraat. Zes eeuwen stadsstraat in Bergen op Zoom, Bergen op Zoom 2006

Dialect met plezier

De laatste tijd is er vanuit verschillende terreinen een toenemende belangstelling te constateren voor het dialect. In een tijd waarin het mondiale denken steeds meer benadrukt wordt, lijkt het alsof mensen op zoek zijn naar hun wortels. Een daarvan is het dialect. Popgroepen als Rowen Hèze maken furore met songs in hun moedertaal. Provinciaal wordt in allerlei bladen en op speciale bijeenkomsten aandacht besteed aan het dialect. Ook in *Jaarboek De Ghulden Roos* van dit en vorig jaar is het West-Brabants onderdeel van studie. Daarnaast zie je in diverse heemkundekringen werkgroepen gevormd worden die zich bezighouden met het verzamelen van hun dialect. Vaak gaat men er dan van uit dat hun dialect uniek is qua zinsbouw, intonatie, woordkeuze en betekenis. Meestal ontstijgt een dergelijke verzameling niet het niveau van een gezelligheidsvereniging. Daar is op zich niets mis mee, maar waardevoller is als er gestreefd wordt naar het dialect op een systematische en doordachte wijze vast te leggen voor het nageslacht. Dat is gebeurd in het Jaarboek uit 2006 van de heemkundekring Den Lande van Zegge. De daarbij gebruikte methode zorgt ervoor dat praten in en over het dialect ook door niet-dialectsprekers mogelijk wordt. De gepubliceerde woordenverzameling wordt voorafgegaan door een duidelijke inleiding, waarin de werkgroep dialect van Zegge zich presenteert en de schrijfwijze van de woorden wordt uitgelegd. In alfabetische volgorde staan dan de woorden, woordgroepen en zelfs zinnen. Daarom is het geen woordenboekje maar een bijeenbrengen van dialectwoorden, waar mogelijk geplaatst in een gebruikscontext. Soms wordt een woord of een uitdrukking etymologisch verklaard. Bij namen van (oude) gebruiksvorwerpen wordt vaak aangegeven op welke wijze die objecten gebruikt werden en waar ze toe dienden. De illustraties zijn soms ter toelichting, soms ook gewoon 'versierend' waar het gaat over foto's uit oudere tijden. Deze uitgave zou door dialectwerkgroepen van andere heemkundekringen als voorbeeld ('format' zegt men tegenwoordig) gebruikt kunnen worden. Dat heeft tevens het voordeel dat er mogelijk een totale verzameling van West-Brabantse dialecten ontstaat. Eventueel zou vanuit wetenschappelijke hoek daarvoor belangstelling opgewekt kunnen worden, zodat een gedegen studie van het Wets-Brabants geschreven kan worden. Het is een plezier om in *Zegs zogezeed zo* maar te bladeren en af en toe bij een woord stil te staan en niet alleen te lezen maar vooral hardop uit te spreken. Want uiteindelijk is dialect een spreektaal. Dat zullen de verzamelaars toen ze bezig waren om het Zegs voor het nageslacht vast te leggen, wel degelijk gemerkt hebben. Ze hebben bij die gelegenheden beslist samen heel wat prettige uurtjes doorgebracht. Ook in dat opzicht heeft een dialectwoordenverzameling haar nut.

C. v. C.

Ad Koevoets e.a., 'Zegs zogezeed', in: Jaarboek van de heemkundekring Den Lande van Zegge (2006) 7-101

Carnaval in Halderberge

In 2004 en 2006 verschenen in Halderberge boeken over het plaatselijke carnaval. Piet Peeters en Johan Wagenmakers stelden in 2004 *44 jaar Vastelaovedzottelaand: "Nog lang nie uitgespeuld"* samen over dit volksfeest zoals dat in Oud Gastel gevierd werd. In Oudenbosch (tijdens het carnaval beter bekend als Puite-nol) zorgde een redactiecommissie onder coördinatie van Ad van Broekhoven voor *Achter 't masker van de leut 1951-2006. Jubileum-uitgave naar aanleiding van het 55-jarig bestaan van de Oudenbosse carnaval*. Het bijzondere van dit boek is dat er ook een DVD bij hoort met anderhalf uur film- en videobeelden, waarbij op de achtergrond Puitenolse carnavalsliedjes te horen zijn. Het eerste wat bij beide boeken opvalt is de overeenkomst qua uitvoering. Beide hebben hetzelfde praktische forse formaat en harde omslag. Op het Oudenbosse boek en DVD maakt de 'puit', het plaatselijke symbool van het carnaval, een lange neus naar een wat op de achtergrond staande basiliek. Heeft men daarmee willen aangeven dat het carnaval het uiteindelijk 'gewonnen' heeft van de kerk? Zeker in de eerste helft van de vorige eeuw en daarvoor heeft deze zich op alle mogelijke manieren, zoals het houden van het Veertigurengebed, verzet tegen het vieren van carnaval en de daarmee veronderstelde plaatsgrijpende uitwassen. In de loop van de jaren zestig verloren de kerkelijke autoriteiten langzaam maar zeker hun grip op de parochianen. Op de omslag van de Gastelse uitgave staat een collage van foto's van het carnaval.

Naast de buitenkant vertoont ook de inhoud van de twee boeken grote overeenkomsten, maar ook duidelijke verschillen. Het meest in het oog springend is natuurlijk het feit dat het Oudenbossche boek volledig in kleur is, terwijl dat in het Gastelse beperkt blijft tot het slot. In *Achter 't masker* zijn met de kleurige inhoud en de wat speelsere verdeling van tekst en illustraties meer raakvlakken met het ook uitbundige carnavalsfeest. *44 jaar Vastelaovedzottelaand* is met zwart-witafbeeldingen en een strakkere bladindeling meer ingetogen. Onwillekeurig wordt hiermee vermoedelijk de manier van carnavalsvierden uitgebeeld: het wat 'stadsere' en meer uitbundige Oudenbosch tegenover het meer dorps Oud Gastel. Beide boeken hebben natuurlijk een chronologische indeling, waarbij per jaar de grote en kleine hoogte- en dieptepunten en activiteiten van het carnavalsfeest vermeld worden. In Gastel is het jaarlijkse motto de titel van het hoofdstuk. De zeven prinsen die er geweest zijn (of hun familie) vertellen aan de hand van elf vragen in een 'Kroniek der prinsen' over hun 'regeerperiode'. In het Oudenbossche boek is een bijzondere carnavalsgebeurtenis de bron voor de titel van elk jaar. Hoeveel prinsen het Puitenol gehad heeft is moeilijker te ontdekken. Achterin zijn verschillende tabellen opgenomen, maar overzichten van (jeugd)prinsen, nar en andere meer of minder hoogwaardigheidsbekleders ontbreken. Hiervoor moeten de afzonderlijke hoofdstukken geraadpleegd worden. Beide uitgaven hebben voor de echte carnavalsvierders een grote herkenningsswaarde en nodigen dan ook uit om erin te bladeren, te lezen, ernaar te kijken en te luisteren.

M. V.

Piet Peeters en Johan Wagenmakers, 44 jaar Vastelaovedzottelaand: "Nog lang nie uitgespeuld". Oud Gastel 2004
Ad van Broekhoven (red.), Achter 't masker van de leut 1951-2006. Jubileumuitgave naar aanleiding van het 55-jarig bestaan van de Oudenbossche carnaval. Oudenbosch 2006

Het verdronken land heroverd

De uitgave *De West-Brabantse Delta: een Verdronken Landschap Vormgegeven* is de weerslag van historisch-geografisch onderzoek waarin vanuit verschillende disciplines het westelijk deel van Noord-Brabant in kaart wordt gebracht. Vanuit het idee dat de letterlijk onderliggende laag van het landschap en de ontwikkeling van de infrastructuur in de afgelopen duizend jaar aan de basis dient te liggen van een coherent ruimtelijk beleid voor de toekomst wordt het verdronken land beschreven.

Overstromingen in de vijftiende en zestiende eeuw zetten het landschap en vele dorpen onder water. Door kleiafzetting verdween dit middeleeuwse landschap. Zo is de vroegere situatie als het ware 'bevroren'.

Van de verdrinken dorpen, kastelen en kloosters was lange tijd niets zichtbaar. Er was weinig bekend over de locatie van die woonkernen en de oude infrastructuur. Daardoor zou bij ingrepen in het landschap veel verloren kunnen gaan.

In het kader van Belvedere, een nieuwe benadering vanuit de overheid van de ruimtelijke ordening, wordt het landschap beschouwd als een culturele entiteit. Deze visie ligt ten grondslag aan het hier beschreven interdisciplinaire onderzoek.

Door geologisch en bodemkundig onderzoek en analyses aan de hand van luchtfotografie (sporen in het landschap), kaartmateriaal, archeologische vondsten en schriftelijke bronnen te combineren wordt een fascinerend beeld van de middeleeuwse situatie geschetst. Niet alle vragen worden beantwoord, maar overduidelijk wordt aangetoond dat bij de inrichting van de ruimte niet alleen met zichtbaar erfgoed rekening gehouden dient te worden.

De locaties die uitvoerig worden behandeld zijn Hildernisse bij Bergen op Zoom, Niervaart bij Klundert, Koevering tussen Steenberg en Halsteren en Polre bij Tholen. Het boek besluit met een excursiegids van Karel Leenders, zodat de belangstellende zelf de beschreven plaatsen op kan zoeken.

Uit het rapport komen aanbevelingen voor de inrichting en het gebruik van het landschap naar voren. Op verschillende manieren kunnen vroegere locaties in beeld gebracht worden.

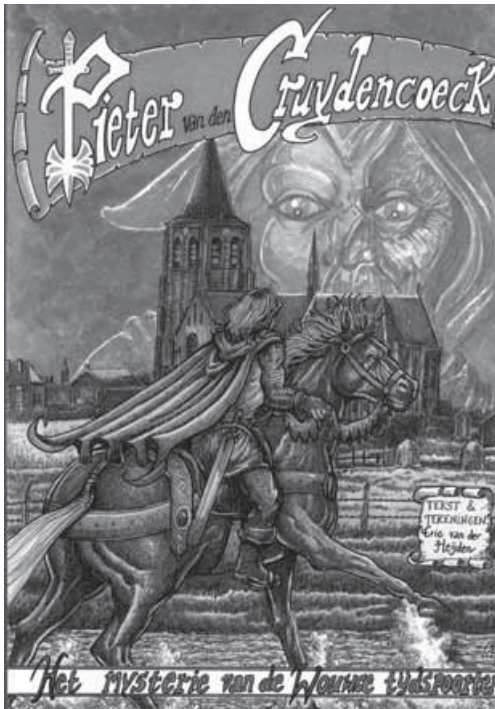
Conclusie: het boek is rijk aan informatie mede door de vele illustraties en een mooi voorbeeld van een interdisciplinaire aanpak. Het biedt een nieuwe kijk op een verloren gegaan gebied waarvan meer is bewaard dan men op het eerste gezicht zou denken.

J. V.

Sjoerd J. Kluiving, Nikki Brand en Guus J. Borger (red.), De West-Brabantse Delta: een Verdrinken Landschap Vormgeven. Amsterdam 2006

Een Wouws stripverhaal

Van een geheel ander karakter maar zeker het vermelden waard is *Pieter van den Cruydencoeck & het mysterie van de Wouwse tijdspoorten*. Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van heemkundekring De Vierschaer in Wouw en het 775-jarig bestaan van Wouw verscheen een stripverhaal van Eric van der Heijden over de historie van Wouw. Jan III van Glymes doet op een oktoberdag in 1499 een onheilspellende ontdekking, wanneer hij een der laatste Woidurs ontmoet in de onderaardse gewelven van het Wouwse kasteel. Een mysterieus geschrift, bovennatuurlijke krachten en profetische gaven leiden Pieter van den Cruydencoeck bij zijn bizarre tijdreis door zeven eeuwen Wouwse geschiedenis. Terug naar het jaar 1232 (waaruit de oudste, bewaard gebleven bron dateert waarin de naam Woide voorkomt) en vooruit via 2007 naar de verre toekomst.

Een mooie mix van beeld en tekst met veel fantasie die de historische werkelijkheid geen moment geweld aandoet.

J. V.

Eric van der Heijden, Pieter van den Cruydencoeck & het mysterie van de Wouwse tijdspoorten. Wouw 2007

St. Willebrord: een beter imago dank zij de wielrennerij

Het dorp St. Willebrord is al enkele malen onderwerp van studie en publicaties geweest. Daarbij is gepoogd verklaringen te vinden voor de bijzondere gemeenschap van deze plaats. Het meest in het oog springend maar ook het meest gedateerd is het proefschrift van dr. A.F.A. Schreurs *Het kerkdorp St. Willebrord* uit 1937. Ook zijn enkele scripties vanuit diverse disciplines de afgelopen decennia aan dit onderwerp gewijd.

Daarnaast is er vanaf de jaren dertig van de vorige eeuw steeds meer geschreven over de wielrennerij, die het dorp landelijke en zelfs internationale bekendheid verschaftte. Daarbij werd vaak geprobeerd die grote belangstelling in St. Willebrord voor die sport te verklaren uit de geschiedenis van de plaats die bepalend geweest zou zijn voor karakter en gedrag van de bevolking.

Onlangs verscheen *Op karakter. St. Willebrord: van paarse hei tot gele trui*, geschreven door Peter Heerkens en Frans van Schoonderwalt. Het geeft volgens de uitgever 'een prachtig beeld van een bijzonder Brabants dorp dat de bakermat is geweest van een rijke wielershistorie'. De auteurs leggen in hun woord vooraf (*Een bijzonder dorp*) nadrukkelijk een link tussen de opkomst en bloei van de wielrennerij en het verdwijnen van het negatieve imago van de Willebrordse gemeenschap. Veel aandacht wordt er in het boek besteed aan Wim van Est, over wie ook het meeste gepubliceerd is. Deze bekende wielrenner wordt vooral getypeerd als een echte professional, een topsporter voor wie het geld belangrijker was dan de eer. Dat was niet het geval met Rini Wagtmans die later furore maakte als profwielrenner, maar winnen belangrijker vond dan het geld dat hij met zijn sport verdiende. Beide sportmensen hebben na hun actieve wielercarrière een succesvol bestaan als zakenman gekend. De derde grote Willebrordse wielrenner, Wout Wagtmans, blijft in het boek wat in de schaduw van de twee andere. Hoewel hij als wielrenner het meest getalenteerd was en ook de beste uitslagen boekte. Wellicht komt die geringere aandacht, omdat Wagtmans, hoewel hij een flamboyant figuur was, toch minder in de publiciteit heeft gestaan dan de andere twee. Het geldt ook voor Willebrords wielertrots uit de jaren dertig van de vorige eeuw Marinus Valentijn, die met zijn prestaties het pad effende voor de naoorlogse wielrenners. De aandacht voor de wielrennerij overheerst in het boek, maar ze is vermengd met fragmenten over de geschiedenis van het kerkdorp, waarin armoede en criminaliteit overheersten. Juist die aspecten werden door de eerder genoemde wielrenners overwonnen en daarmee hebben ze de bevolking meegetrokken in een imagoverbetering. Dat deden ook de pastoors Bastiaansen en De Bok, maar tevens enkele plaatselijke politici als Brouwers en Schijven. Aan het verbeterde imago zouden ook topbiljarters

als Jaspers en Van der Smissen, en muzikanten als Corry Konings en de Electronica's (van de Vogeltjesdans) hebben bijgedragen. Het boek leest vlot, omdat het louter journalistiek van aard is. De vermenigving van hoofdstukken over sport en over de geschiedenis en maatschappelijke aspecten van de Willebrordse samenleving is niet altijd geslaagd. Het leidt tot veel herhalingen en zorgt ervoor dat er geen duidelijke rode draad in het boek zit. De titel had als rode draad kunnen dienen. Heerkens en Van Schoonderwalt hebben een amusant boek geschreven. Ze hebben zich goed in de materie verdiept, maar het resultaat ontstijgt niet het niveau van een krantenartikel. Dat hoeft ook niet: ook in deze vorm is het een vastleggen van een stuk West-Brabantse geschiedenis.

C. v. C.

Peter Heerkens en Frans van Schoonderwalt, Op karakter. St. Willebrord: van paarse hei tot gele trui. Baarn 2007

Drie jaarboeken

De jaarboeken van verschillende heemkundekringen in het gebied van het *Jaarboek De Ghulden Roos* hebben in de loop der jaren een vaste waarde weten te vormen aan de historische skyline.

Een heel aardig jaarboek is dat van de heemkundekring uit **Sprundel**. In een groot aantal korte bijdragen worden enkele historische artikelen gepresenteerd die opvallen door hun diversiteit. Evenals sommige andere kringen blikkt men ook in Sprundel terug op gebeurtenissen van 50 en 100 jaar geleden. Heel aardig omdat dit soort artikelen vaak aan de hand van oude kranten wordt gemaakt en dus ook de kleine alledaagse historie aan bod komt. Dat ook het verre verleden niet geschuwd wordt, blijkt uit een artikel over de Antoniuskapellen in de omgeving van Sprundel waarbij men teruggaat tot de zestiende en zeventiende eeuw, toen de turfhandel nog van grote betekenis was. Ook een artikel over de pastoors van Sprundel geeft een aardig inzicht in de vroege geschiedenis van dit oude dorp.

In een aantal vaste rubrieken en artikelen geeft ook de heemkundekring Het Land van **Gastel** haar jaarboek vorm. Ook hier de gebeurtenissen van 50 jaar geleden, een interview met een van de oudste inwoners en een vervolg op de herinneringen van Br. Theophile Nijman. Daarnaast een stuk genealogie van de Gastelse familie Meesters en een stuk recente historie van de dansgroep Tsjaveska. Het laatste artikel geeft een kijk op de recente historie van Gastel. Deze dansgroep werd immers pas in 1979 opgericht en is nog altijd actief. De eerste bestaansjaren van deze groep worden goed beschreven, later wordt het wat meer een opsomming van activiteiten. Wellicht dat deze historie nog eens vervolgd zal worden, als men met wat meer afstand en mogelijk meer gegevens op deze jaren kan terugkijken.

De heemkundekring De Honderd **Hoeven** presenteerde dit jaar wederom een stevig jaarboek met op de voorzijde een grote hoofdletter B. Deze letter staat onder andere voor het bestuur van de gemeente en de Hoevense boerenbond die beide voor het voetlicht worden gebracht. Allerhande aspecten van deze voor de emancipatie van de boerenstand zo belangrijke organisatie worden behandeld. Zo wordt niet alleen ingegaan op de organisatie en bestuurders maar ook op aanverwante zaken zoals de Boerenleenbank, het pakhuis, boerinnenbond en de KPJ. Opvallend is ook de bijdrage over gouden bruiloften en de grootse wijze waarop die vroeger werden gevierd. Versierde straten, stoeten met bruidjes en rijtuig, feesttenten voor de grote families en de buurt; de traditionele wijze waarop dergelijke feesten in de Hoevense gemeenschap en ongetwijfeld ook in de omgeving werden gevierd, wordt prachtig beschreven aan de hand van een groot aantal feesten. Doordat daarbij gekozen is voor feesten tussen 1904 en 1999 is tevens de ontwikkeling in de feestviering vastgelegd. Een fraai staaltje volkscultuur.

M. B.

Jaarboek 21 (2006) van de heemkundekring Onder Baronie en Markiezaat uit Sprundel

Jaarboek 2006 van de heemkundekring Het Land van Gastel

Jaarboek 23 (2007) van de heemkundekring De Honderd Hoeven

Overzicht

Bronnen

De Waterschans

Uitgave van de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom

161

GT

Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant en de Bommelerwaard

Nieuwsbrief Fijnaart

Uitgave van de Heemkundige Kring Fijnaart en Heijningen

Jaarboek Halsteren

Uitgave van de Heemkundige Studiekring Halsteren-Lepelstraat Halchterth

Jaarboek Hoeven

Uitgave van de heemkundekring De Honderd Hoeven

De Overdraght

Uitgave van de heemkundekring Die Overdragte uit Klundert

De Sprange

Uitgave van de Stichting Heemkunde Moerdijk

Jaarboek Nispen

Uitgave van de heemkundekring de Heerlijkheid Nispen

Jaarboek Oud Gastel

Uitgave van de heemkundekring Het Land van Gastel

Christofoor

Uitgave van de Heemkundige kring Broeder Christofoor in Oudenbosch

De Vrijheijt van Rosendale

Uitgave van de heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale

Jaarboek Sprundel

Uitgave van de heemkundekring Onder Baronie en Markiezaat

Jaarboek Stampersgat

Uitgave van de heemkundekring Stampersgat

't Sandt daer buyten

Uitgave van de heemkundekring 't Sandt daer buyten uit Standdaarbuiten

Kroniek van Steenberg

Ravelyn

Uitgave van de heemkundekring De Willemstad

Tijding

Uitgave van de heemkundekring Het Zuidkwartier uit Woensdrecht

De Vierschaer

Uitgave van de heemkundekring De Vierschaer uit Wouw

Jaarboek Zegge

Uitgave van de heemkundekring Den Lande van Zegge

Oud Nieuws

Uitgave van de heemkundekring Willem van Strijen uit Zevenbergen

Het Land aan de Breede Aa

Uitgave van de heemkundige kring De Drie Heerlijkheden Zundert-Rijsbergen

Alfabetisch overzicht

Piet Antonissen, 'Bergs Diep', in: *De Waterschans* 2006 nr. 4

Gijs Asselbergs, 'Oestercultuur te Bergen op Zoom', in: *De Waterschans* 2007 nr. 1, 2 en 3

René Asselbergs, 'R.K. Orkestvereniging en Kunstkring "Der Vreughdenbloeme"', in: *De Waterschans* 2006 nr. 3

Paul Bakkers e.a., 'Gouden bruiloften in Hoeven gedurende de twintigste eeuw', in: *Jaarboek Hoeven* 23 (2007)

Jan C.D. Barel, 'Wandeling door Zevenberg's centrum', in: *Oud Nieuws* december 2006

Anja van den Berg-Bruijninckx en Margo Bogers-Raats, 'Café "De Vee-stallen" en de bezoekers', in: *De Vrijheijt van Rosendale* juni 2007

Jan Boomaerts, 'Vakbeweging in Spundel', in: *Jaarboek Sprundel* 2006

A.M. Bosters, 'De commandanten van fort de Roovere (1628-1795)', in: *De Waterschans* 2007 nr. 3

A.M. Bosters, 'Het geslacht Bloncke. Van Reimerswaal naar Halsteren', in: *De Brabantse Leeuw* 2006-4

A.M. Bosters, 'Van de Coevering', in: *De Brabantse Leeuw* 2007-1

A.M. Bosters, 'Het geslacht Deijts in West-Brabant en Zeeland', in: *GT* maart 2007

- Louis Bovée, *Frans Bauer*. Baarn 2007
- Rinze Brandsma, *In zeven sloten van Zonzeel tot Hellegat*. Raamsdonkveer 2005
- Bernard den Braber, '275 jaar Brandweer in Oudenbosch', in: *Christofoor* 2007 nr. 92
- Ad van Broekhoven, Mark Buijs en Ruud Lips, *Achter 't masker van de leut 1951-2006. Jubileumuitgave naar aanleiding van het 55-jarig bestaan van het Oudenbossche carnaval*. Oudenbosch 2006
- Marius Broos, 'Eigenaren en bewoners van het pand Kade 65, café "De Veestallen"', in: *De Vrijheijt van Rosendale* december 2006
- Marius Broos, *Het dagelijks leven ontregeld: 1940-1944*. Roosendaal 2006
- J. van den Bussche, 'Een dorp vol cafeetjes. Jaske de globetrotter', in: *Tijding* 2007 nr. 1
- Anje van Buuren, 'Als stenen spreken...', in: *De Waterschans* 2007 nr. 1
- Zuster Caspara, *De bevrijding van Oudenbosch deel 3*. Oudenbosch 2007
- Peter Cools, *Zundert tussen haar zondagen*. Breda 2006
- Christ Daamen (samenst.), *De guld van Tichelt 75 jaar St. Willebrordus 1931-2006 Rijsbergen*. Zundert 2006
- Jaap Dekker en Nic Grosfeld, 'Drie Canadese soldaten alsnog begraven', in: *De Waterschans* 2007 nr. 3
- Ton Frijters, 'Kwartierstaat van Maria Helena Dekkers', in: *GT* juni 2007
- Cor van Gend, 'Een wandeling met Cor -4-', in: *Ravelijn* oktober 2006
- Cor van Gend, 'Over vroeger', in: *Ravelijn* februari 2007
- Cor van Gend, 'Een wandeling met Cor -5-', in: *Ravelijn* juni 2007
- Cor van Gend (= Gend; red.), 'Een wandeling met Cor -6-', in: *Ravelijn* oktober 2007
- Anne van der Giessen-Brug, *Transformatie als inzet. De effecten van het industrialisatiebeleid van de overheid in het ontwikkelingsgebied Zuidwest Noord-Brabant van 1949 tot 1960 op sociaal-economisch en mentaal-cultureel gebied*. Amstelveen 2006 (doctoraalscriptie OUN)
- Jos van Ginneken, 'Het ontstaan - bestaan - en einde van (V)KAJ/KWJ', in: *Jaarboek Sprundel* 2006
- Kees de Gouw, 'De Telefooncentrale in Zevenbergen', in: *Oud Nieuws* augustus 2007
- A.C.M. Gouverneur, *Kwartet Notarissen Oudenbosch (1794-1808)*. Waalwijk 2007
- Bart Gudde, 'Een dorp in een dorp. St. Louis in Oudenbosch 1945-1951', in: *Christofoor* 2006
- Willem van Ham, 'Langs vrome paden en vreemde dwaalwegen: Gertrudis van Nijvel opnieuw bezocht', in: *De Waterschans* 2006 nr. 3 en nr. 4
- Willem van Ham, 'Een raadselachtige wapenstein uit de Stationsstraat', in: *De Waterschans* 2007 nr. 2
- A. Heeren, 'De eerste marechausseekazerne van Sprundel', in: *Jaarboek Sprundel* 2006

- Peter Heerkens en Frans van Schoonderwalt, *Op karakter. St. Willebrord: van paarse hei tot gele trui*. Baarn 2007
- Matti Herben, 'Ferdinandus Henricus Hubertus Borret, rentmeester van Niervaart', in: *Die Overdraght* maart 2007
- Matti Herben, 'De privileges en rechten van Niervaart', in: *Die Overdraght* juni 2007
- René Hermans, *Wauw Wouw!: Wouw in kort bestek*. Wouw 2007
- Jan van Horn, 'Werkzaamheden en gebeurtenissen op de Volkeraksluizen (vervolg)', in: *Ravelyn* oktober 2006
- Gijs Huijbregts, 'De geschiedenis van Bergen op Zoom. De bevrijding 1944-1945', in: *De Waterschans* 2006 nr. 3
- Gijs Huijbregts, 'De geschiedenis van Bergen op Zoom. Een tijd vol veranderingen 1950-2000', in: *De Waterschans* 2006 nr. 4
- E. Jansen, *500 Jaar "boeren" op de Oostheij: met de geschiedenis van de korenmolen 1617-1883*. Ossendrecht 2006
- Cor Kerstens, *Hoe Rooms waren de Rooms-Katholieke Voetbalverenigingen in Etten-Leur*. Etten-Leur 2007 (doctoraalscriptie UvT)
- J. Kerstens, 'Sprundels nieuws uit de jaren 1906 en 1956', in: *Jaarboek Sprundel* 2006
- Ad Koevoets e.a., 'Zegs zogezeed', in: *Jaarboek Zegge* 2006
- Joost Knook, 'Klundert in prent met praet VII', in: *Die Overdraght* september 2006
- [Joost Knook], 'Vesting in Klundert nader bekeken', in: *Die Overdraght* december 2006
- Joost Knook, 'Gezagsdragers', in: *Die Overdraght* maart 2007
- Joost Knook, 'Feesten in het verleden', in: *Die Overdraght* september 2007
- C.M. Korsmit, 'Het Wit Gele Kruis', in: *De Sprange* december 2006
- C.M. Korsmit, 'Toneelvereniging "Moerdijk"', in: *De Sprange* april 2007
- C.M. Korsmit, 'De wandeling, Moerdijk en industrieterrein Moerdijk door René Bastiaansen en Jasper Mikkers op 10 november 2000', in: *De Sprange* september 2007
- S.M.P. Langenberg, *Vriens - De Schelde 1907-2007: de mallemolen van het 100-jarig bestaan*. Bergen op Zoom 2007
- K.A.H.W. Leenders, 'Lost villages - the Dutch way: de dynamiek van land en water en de verdronken oorden in westelijk Noord-Brabant', in: *Tijdschrift voor waterstaatsgeschiedenis* jaargang 16 (2007) nr. 1
- Marjan H. Lolkema van Vuuren, *Schoolreis naar nu: een tocht door de geschiedenis van het protestants-christelijk onderwijs te Roosendaal*. Roosendaal 2006
- Agnes van Loon, *Mannen met een missie naar Kaap de Goede Hoop*. Alphen aan den Rijn 2007
- H.A.M., 'De familie Meesters te Oud Gastel', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- Ben Maas, 'Verborgene plekken van de Sint Jan', in: *De Vrijheijt van Rosendale* december 2006 en juni 2007
- M.J.J. van den Maagdenberg, 'De Sint Anthoniuskapel(len)', in: *Jaarboek Sprundel* 2006)

- M.J.J. van den Maagdenberg, 'De pastoors van Sprundel en hun vervangers (8)', in: *Jaarboek Sprundel* 2006
- A. Martens, *100 Jaar paardensport in Bergen op Zoom: Concours Hippique 1903-2003*. Bergen op Zoom 2007
- C. van Mastrigt, 'Willemstad in de Bataafs/Franse tijd 1795-1813 (slot)', in: *Ravelyn* oktober 2006
- C. van Mastrigt, 'De vroegste protestantse kerken', in: *Ravelyn* februari 2007
- C. van Mastrigt, 'De bouw van de Willemstadse Koepelkerk en wat daaraan voorafging', in: *Ravelyn* februari 2007
- Cor van Mastrigt, 'In navolging van de Willemstadse Koepelkerk. Achtkante koepelkerken uit de 17^e, 18^e en begin 19^e eeuw', in: *Ravelyn* februari 2007
- C. van Mastrigt, 'In behouden haven', in: *Ravelyn* juni 2007
- C. van Mastrigt, 'Het zwaailicht', in: *Ravelyn* oktober 2007
- C. van Mastrigt, 'Oorlogsschade en wederopbouw in de jaren veertig', in: *Ravelyn* oktober 2007
- Ad van Meer, *West Noord-Brabant NGV 50 jaar 1957-2007*. Z.pl. 2007
- F. van Merriënboer, 'Uit "Herinneringen van broeder Theophile Nijman" deel 14', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- F. van Merriënboer, 'Interview met de heer Leonardus van Hooydonk', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- Janus Mertens, 'Panden, bewoners en beroepen in Zundert. Deel 8 Wernhout', in: *Het Land aan de Breede Aa* oktober 2006
- Willy Mol, 'Fragmenten uit het Oudenbossche Verenigingsleven', in: *Christofoor* 2006
- Edouard de Moor, 'Toontje', in: *Tijding* 2006 nr. 3
- N.N., 'Dialecten in het Zuidkwartier. Hoogerheide, Ossendrecht, Putte, Woensdrecht', in: *Tijding* 2007
- N.N., 'Enkele herinneringen van mr. J.A.W. (Jaap) Burger aan Willemstad', in: *Ravelyn* oktober 2006
- N.N., 'Bodemonderzoek naar het kasteel van Zevenbergen', in: *Oud Nieuws* december 2006
- N.N., 'De naam Standdaarbuiten', in: *'t Sandt daer buyten* december 2006
- N.N., 'Volksdansgroep Tschaveska', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- N.N., 'Oud, de duvel is oud', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- N.N., 'De gebrandschilderde wapens', in: *Ravelyn* februari 2007
- N.N., 'De Koepelkerk in jaartallen', in: *Ravelyn* februari 2007
- N.N., 'Een feestgids uit het verleden', in: *Oud Nieuws* augustus 2007
- N.N., 'Achter een gouden gooi. Familie Arie de Visser exploiteert drie visersvaartuigen', in: *De Sprange* september 2007
- N.N., 'Uit het oorlogsdagboek van mr. J.A.W. (Jaap) Burger', in: *Ravelyn* oktober 2007
- Cees van Oorschot, 'Katholieke Arbeidersjeugd', in: *Jaarboek Sprundel* 2006
- P. Peeters, 'Het gebeurde 50 jaar geleden ... in 1955', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006

- P. Peeters, 'Een vriendenkring uit de Gastelse middenstand', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- P. Peeters, 'Een rondgang in Gastel anno 1946', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- P. Peeters, '50 Jaar katholieke vrouwen organisatie (K.V.O.)', in: *Jaarboek Oud Gastel* 2006
- Piet Peeters en Johan Wagenmakers, *44 Jaar Vastelaovdezottelaand: 'Nog lang nie uitgespeuld'*. Oud Gastel 2004
- Jaap Pleij, 'Aida was zeker geen requiem voor Wil Broos', in: *De Vrijheijt van Rosendale* december 2006
- Jaap Pleij, 'Echte muzikanten worden ondergewaardeerd' in: *De Vrijheijt van Rosendale* december 2006
- Jaap Pleij, 'In gesprek met Jef Rademakers', in: *De Vrijheijt van Rosendale* juni 2007
- Ton Putter, 'Wist u dat? Vakantieontdekkingen en gedachtenassociaties', in: *De Waterschans* 2006 nr. 3
- Monique Raats, 'Menukaarten met een verhaal: de Algemeene R.K. Officierenvereniging', in: *De Waterschans* 2006 nr. 4
- Wim van Riemsdijk (vertaling), *Het beleg en de inname van Bergen op Zoom en het fort de Roovere in 1747 opgetekend door Jacob Eggers*. Bergen op Zoom 2007
- Ad Rooms, *Het Rijke Roomse Leven. Herinneringen met weemoed en weerzin III*. Raamsdonkveer 2006
- Frits Roset en Ben Maas, 'A.E.J. baron van Voorst tot Voorst op bezoek in Roosendaal', in: *De Vrijheijt van Rosendale* december 2006 en juni 2007
- Pieter de Ruyter, *Restauratie van de beschilderingen in de achterkamer van Café "De Drie Weesgegroetjes" Molenstraat te Roosendaal*. Delft 2007
- Coos Salomon, 'De Hervormde kerk van Willemstad in kunsthistorisch perspectief', in: *Ravelyn* februari 2007
- F. Sneep (samenst.), 'De boer op ... in Fijnaart en Heijningen', in: *Nieuwsbrief Fijnaart* 2006
- Jos Swanenberg, 'Het dialect van Bergen op Zoom en omstreken', in: *De Waterschans* 2007 nr. 1
- Jos Swanenberg, 'De toekomst van het dialect in Noord-Brabant'. *De Waterschans* 2007 nr. 2
- B.J. van Tilburg, 'Nieuws uit Zevenbergen, 1906', in: *Oud Nieuws* december 2006
- B.J. van Tilburg, 'Nieuws van Zevenbergen 1907', in: *Oud Nieuws* augustus 2007
- Wim Tousain, 'Enige feiten uit het Oudenbosch van 1906', in: *Christofoor* 2007
- Sjoerd van Veen, *Roosendaal, van Volksbond tot mondigheid*. Roosendaal 2006
- Wim Vergouwen, 'Over het begin en einde van ons heemhuis', in: *Jaarboek Sprundel* 2006
- Wim Vergouwen, 'De geschiedenis van de herbergen en cafés in Sprundel', in: *Jaarboek Sprundel* 2006

- Willem Vermeulen, 'Casus Bergen op Zoom: Partnerschap in de praktijk', in: *De Waterschans* 2007 nr. 3
- Jos Vermunt en Cees van Caulil, 'De Hoevense Boerenbond', in: *Jaarboek Hoeven* 23 (2007)
- Marco Vermunt, 'De opgraving bij de oude gasfabriek: de ontdekking van een vroeg 16de-eeuwse majolica pottenbakkerij', in: *De Waterschans* 2007 nr. 3
- Marco Vermunt, 'Blubber, scherven en goud', in: *De Waterschans* 2007 nr. 3
- J. Verster en A. van Wesel (red.), *George Notenboom 1906-1987: het complete grafische werk*. Z.pl. [Roosendaal] 2007
- P.W. de Visser, 'Autodienst Thor', in: *Ravelyn* oktober 2006
- Rieni Voermans, 'Twee eeuwen gemeentebestuur Hoeven (1813-1996). Deel 5: Dwarsdrijverij en zieltjesjagerij (1919-1923)', in: *Jaarboek Hoeven* 23 (2007)
- Sjaak de Vries en Frank Wierickx, 'Belastingperikelen uit 1667', in: *De Waterschans* 2007 nr. 3
- Ward Warmoeskerken, 'Water putten uit putten en pompen', in: *De Waterschans* 2006 nr. 3
- Frank Wierclx, 'Een achttiende-eeuwse ruzie', in: *De Waterschans* 2007 nr. 2
- A.M. Wilmink-Noom, 'Gesproken portret -6-', in: *Ravelyn* oktober 2006
- A.M. Wilmink-Noom, 'Gesproken portret -7-' in: *Ravelyn* juni 2007
- A.M. Wilmink-Noom, 'Kinderspeelversjes'. in: *Ravelyn* oktober 2007
- A.M. Wilmink-Noom, 'De nationale feestrok - Historisch stripverhaal in textiel', in: *Ravelyn* oktober 2007
- Peter Winters, 'Rooms-Katholiek Armbestuur van Bergen op Zoom na 1854', in: *De Waterschans* 2007 nr. 2.